

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

avevita

Nr. 34 (2408)

LSMU ir Kauno klinikų savaitraštis. 2023 m. spalio 18 d.

ISSN 1648-620X

Kauno klinikų Akių ligų klinikai – 100 metų

Spalio 12-ąją Kauno klinikų Akių ligų klinika, kurioje persipina ilgametė gydytojų patirtis ir naujausi diagnostikos bei gydymo metodai, minėjo garbingą 100 metų jubiliejų. Iškilmingame jubiliejaus minėjime LSMU Z. Januškevičiaus auditorijoje prisiminta turtinga klinikos istorija, įspūdingi pasiekimai ir oftalmologijos mokslo bei klinikinės praktikos pažanga.

Kulautuvos reabilitacijos ligoninei – reikšmingas tarptautinis įvertinimas

Kauno klinikų filialo Kulautuvos reabilitacijos ligoninei – reikšmingas įvertinimas, jai suteikta Europos kardiologų draugijos Prevencinės kardiologijos asociacijos akreditacija. Prof. Raimondas Kubilius, ligoninės vadovas, sako, kad Kulautuvos reabilitacijos ligoninė tapo vos antruoju akredituotu centru Lenkijoje ir Baltijos šalyse bei nuo šiol atpažįstama kaip dar vienas Europos centras, teikiamomis paslaugomis atitinkantis Europos kardiologų draugijos numatytus veiklos standartus ir reikalavimus.

„Įvertinimas tik dar kartą parodo, kad mūsų ligoninė turi visą reikiamą įrangą, priemones, kvalifikuotą komandą ir kardiologinėje reabilitacijoje nuolat atnaujinamas žinias bei kompetencijas, – pabrėžia prof. R. Kubilius. – Mūsų pacientai gali būti tikri, kad suteiksime jiems moksliniais įrodymais grįstas, kokybiškas kardiologinės reabilitacijos paslaugas.“

»2

»3

LSMU stiprina bendradarbiavimą su Japonijos mokslininkais

»3

Kauno klinikų Akių ligų klinikai – 100 metų

1 » Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius prof. Rimantas Benetis sako matęs, kaip augo ir stiprėjo ši klinika. „Akių ligų klinikoje yra mokslo, studijų ir klinikinio darbo vienvė. Noriu padėkoti klinikai už tai, kad esate ir atliekate darbus, garsinančius Kauno klinikas ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetą“, – sveikinimo kalboje minėjo rektorius.

Akių ligų kliniką jubiliejaus proga pasveikinęs Kauno klinikų generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius dėkojo už šimtmečio istoriją, kurią nuo pat įspūdingos pradžios taip sėkmingai kūrė ir toliau kuria stipri klinikos bendruomenė. „Labiausiai norisi padėkoti žmonėms – tiems, kuriuos šiandien prisiminėme, ir tiems, kurie šiandien yra klinikos komandoje, – kalbėjo generalinis direktorius. – Per šimtą metų Akių ligų klinikai vadovavo šeši vadovai. Panašu, kad jie visi žinojo, ką ir kaip reikia daryti, kad klinika būtų oftalmologijos mokslo ir klinikinės praktikos progreso lyderė Lietuvoje.“

Per šimtą metų buvo labai daug pirmųjų kartų, inovacijų ir pasiekimų, sudėtingiausių mikrochirurginių operacijų, transplantacijų, kurie garsino Kauno klinikas ne tik Lietuvoje, bet ir pasaulyje. „Šiandien Akių ligų klinikoje turime ir jaunų gydytojų oftalmologų, kurie įsiliejo į klinikos kolektyvą ir pradėjo sėkmingai operuoti. Tai rodo, kad galime būti ramūs dėl šios klinikos ateities“, – džiaugėsi prof. habil. dr. R. Jurkevičius.

Prof. Reda Žemaitienė, Kauno klinikų Akių ligų klinikos vadovė, šventės dalyviams priminė klinikos istoriją ir kvietė toliau drauge kurti pažangios oftalmologijos ateitį. „Profesoriaus Petro Avižonio dėka prieš 100 metų įkurta savaran-

■ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius prof. Rimantas Benetis.

■ Kauno klinikų Akių ligų klinikos vadovė prof. Reda Žemaitienė.

■ Kauno klinikų generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius. T. Biliūno nuotr.

Akių ligų klinika – didžiausias akių ligų diagnostikos ir gydymo centras Lietuvoje, kuriame kasmet konsultuojama apie 80 tūkst. pacientų, atliekama per 22 tūkst. operacijų ir chirurginių intervencijų, gydomi sunkiausiomis ir retomis akių ligomis sergantys pacientai. 2010 m. Akių ligų klinika tapo pirmąją Europos oftalmologų tarybos akredituota klinika Baltijos šalyse. 2017 m. klinika prisijungė prie Europos retų akių ligų referencijos centrų tinklo (ERN-EYE). Šioje klinikoje pagalba sergantiems retomis akių ligomis suteikiama Lietuvos ir užsienio pacientams.

kiška Akių ligų klinika, kuri tapo kertiniu pagrindu tolesniam oftalmologijos progresui. Klinikos bendruomenė per amžiaus kelią patyrė daugybę iššūkių, kuriuos pavertė itin ryškiais pasiekimais, pripažin-

tais tarptautiniu lygiu“, – sako prof. R. Žemaitienė.

Renginio metu rodytame dokumentiniame filmuke pristatyta Akių ligų klinikos istorija, iškiliausios asmenybės, prisidėjusios prie klini-

kos kūrimo, bei reikšmingi oftalmologijos mokslo pasiekimai.

Klinikos vadovė džiaugėsi, kad klinikoje dirba smalsūs ir ambicingi gydytojai, kurie žinių semiasi užsienyje ir grįžę pritaiko naujoves Lie-

tuvoje. Taip pat dirba slaugytojai, kurie yra svarbūs komandos nariai, sėkmingai pritaikantys naujas technologijas ir prisidedantys prie bendrų klinikos tikslų siekimo.

Kauno klinikų inf.

Asistuojamoji gyvūnų terapija: LSMU mokslininkų įdirbis – svarus

Rugsėjo pabaigoje LSMU Gyvūnų mokslų fakultete vyko tarptautinė mokslinė konferencija, skirta gyvūnų asistuojamosios terapijos poveikiui žmogaus sveikatai bei šios srities ateities perspektyvoms.

Gyvūnų asistuojamosios terapijos mokslo ir praktikos srityse Lietuvos sveikatos mokslų universitetas (LSMU) – vienas stipriausių ir daugiausiai nuveikusių Lietuvoje, nes drauge dirba ir medicinos, ir gyvūnų mokslų specialistai. Universitete intensyviai kaupiami asistuojamosios terapijos mokslo duomenys, kuriais kasmet tarptautiniuose renginiuose pasidalijama ir su užsienio kolegoms.

Gyvūno asistuojamoji terapija – reglamentuota gydomoji veikla, vykdoma laikantis įstatymuose reglamentuotų procedūrų, taisy-

klių, parenkant optimalų gydymo būdą – mūsų šalyje įteisinta palyginti neseniai.

Tuo tarpu tokiose šalyse kaip Italija laikotarpis, kai gyvūnas gydymo įstaigoje buvo nepriimtinas – seniai praeitis. Šunys įleidžiami pas ligonius į pooperacines palatas ir kaip lankytojai, ir terapijos tikslais. Terapijos proceso metu pacientui parenkamas tinkamiausias gyvūnas – tai gali būti triušis, katė, šuo, žuvis ir net arklys.

»5

Kulautuvos reabilitacijos ligoninei – reikšmingas tarptautinis įvertinimas

1» Įprastai pacientai, kurie serga širdies ir kraujagyslių ligomis, ypač, kai liga diagnozuota pirmą kartą, nukreipiami reabilitacijai, kurios metu siekiama atkurti iki ligos buvusį paciento fizinį pajėgumą ir savarankiškumą. „Labai svarbu sudaryti tinkamą reabilitacijos planą ir vykdyti jį, kad galėtume užtikrinti moksliniais įrodymais grįstas paslaugas, tikintis reikiamo efekto. Ekspertinė akreditacija leidžia vieningai veiklai synchronizuoti visus Europos centrus, dirbančius kardiologinės reabilitacijos bei antrinės širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos srityje“, – pastebi profesorius.

Akreditacija suteikia naujų galimybių ligoninės komandai būti dar aktyvesnei ir atpažįstamai kaip Europos kardiologinės prevencijos asociacijos bendruomenės dalis bei kurti didesnę vertę pacientams. „Akreditacijos metu skiriamas

■ Kauno klinikų filialo Kulautuvos reabilitacijos ligoninės vadovas prof. Raimondas Kubilius.

dėmesys ne tik reikiamai infrastruktūrai bei reabilitacijos įrangai, bet ir teikiamų paslaugų aprašams, procesų kokybės kontrolei, darbuotojų

kvalifikacijai kelti. Taip pat profesinei kompetencijai ugdyti kardiologinės reabilitacijos srityje bei įsitraukti į Europos kardiologinės prevencijos asociacijos veiklą“, – aiškina prof.

R. Kubilius.

Ekspertai didelį dėmesį skyrė pacientų ir jų šeimų mokymui, bū-

Kulautuvos reabilitacijos ligoninė teikia stacionarines reabilitacijos paslaugas pacientams, sergantiems širdies ir kraujagyslių, nervų sistemos ligomis. Kiekvienais metais čia suteikiama paslaugų daugiau nei 1,8 tūkst. pacientų, iš kurių apie 80 yra pačių sudėtingiausių būklių, trečio lygio reabilitacijos paslaugų reikalaujantys pacientai.

tinam jų įsitraukimui keičiant gyvenimą, koreguojant rizikos veiksnius, nes tai leidžia dar geriau kontroliuoti ligos eigą. „Suteiktas pasitikėjimas įgalina būtina aktyviems, tęsiant mokslinius tyrimėjimus, dalytis savo darbo rezultatais ir su Europos kardiologų draugijos bendruomene“, – kalba ligoninės vadovas.

Kauno klinikų inf.

LSMU stiprina bendradarbiavimą su Japonijos mokslininkais

1» Praėjusią savaitę Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) lankėsi Japonijos Tokai universiteto mokslininkų delegacija: prof. Hidekazu Suzuki, prof. Hideki Mori, prof. Masaya Sano ir prof. Hideo Yonezawa. Prie jų prisijungė ir iš Vilniaus atvykęs Japonijos ambasadorius Lietuvoje Tetsu Ozaki.

Miglė Smaidžiūnaitė

Vidinės komunikacijos specialistė

Svečius priėmė LSMU rektorius prof. dr. Rimantas Benetis, prorektorius klinicinei medicinai, Kauno klinikų generalinis direktorius prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius ir Virškinimo sistemos tyrimo instituto vadovas, Podiplominių studijų centro dekanas prof. dr. Juozas Kupčinskas.

Japonijos delegacijos vizito tikslas buvo stiprinti partnerystę, aptarti tolesnio bendradarbiavimo galimybes bei galimas naujas kooperacijos sritis.

Abiejų šalių mokslininkus ryšiai sieja nuo 2021 metų – LSMU Medicinos akademijos Gastroenterologijos klinika kartu su Tokai universiteto Gastroenterologijos ir hepatologijos klinika sėkmingai vykdo

Lietuvos ir Japonijos mokslo bendradarbiavimo skatinimo programos projektą „Mitybos, metagenominių ir molekulinį skrandžio mikroaplinkos veiksnių sąveika *Helicobacter pylori* sąlygijoje skrandžio vėžio karcinogenezėje“.

Tarp LSMU ir šio bei kitų Japonijos universitetų vyksta ir apsikeitimas studentais – rezidentai stažuojasi šalių mokomosiose ligoninėse, kuriose semiasi tarptautinės praktikos, gilina klinikines žinias.

Bendros pastangos ieškant sprendimų skrandžio vėžio sergamumo mažinimui

LSMU ir Tokai universiteto bendru projektu „Mitybos, metagenominių ir molekulinį skrandžio mikroaplinkos veiksnių sąveika *Helicobacter pylori* sąlygijoje skrandžio

A. Koroliovo nuotr.

vėžio karcinogenezėje“ mokslininkai siekia išsiaiškinti skrandžio vėžio išsivystymo mechanizmus.

Tyrimo metu bus lyginami Lietuvos ir Japonijos pacientų, sergančių skrandžio vėžiu, ir sveikų žmonių mitybos įpročiai ir metagenominiai veiksniai, molekuliniai profiliai bei jų vaidmuo skrandžio vėžio patogenezėje.

„Tiek Lietuvoje, tiek Japonijoje skrandžio vėžys yra didžiulė problema. Japonijos gyventojų sergamumas skrandžio vėžiu yra vienas didžiausių pasaulyje. Nors lietuviai šia liga serga rečiau nei japonai, palyginti su kitomis Europos valstybėmis, skrandžio vėžio paplitimas mūsų šalyje taip pat yra labai didelis. Bendrame projekte stengiamės išsiaiškinti naujus molekulinis aspektus, lyginami Lietuvos ir Japonijos patirtį. Svarbu tai, kad LSMU taiko vienus tyrimo metodus, o Japonijos partneriai – kitus, tačiau mėginiai ir tyrimų protokolai yra bendri. Taip bendradarbiaudami maksimaliai išnaudojame abiejų institucijų po-

tencialą“, – sakė projekto vadovas prof. dr. J. Kupčinskas.

Profesorius pridūrė, jog Japonija yra vertingas partneris, todėl tikimasi bendradarbiavimą su šia šalimi ateityje išplėsti ir į kitas medicinos šakas.

„Japonija yra sveikatos mokslų srityje labai pažengusi šalis, todėl bendradarbiavimas su ja mūsų Universitetui suteikia didelę pridėtinę vertę. Pasinaudodami proga, kad svečiai čia atvyko tokį tolimą kelią, aprodėme jiems ne tik Gastroenterologijos kliniką ir Virškinimo sistemos tyrimų institutą, bet ir supažindinome su kitomis mūsų vykdomomis veiklomis. Mūsų tikslas – kad tokio pobūdžio projektai ateityje plėstųsi ir į kitas Universitetui bei Kauno klinikoms svarbias sritis.“

Bendradarbiauti suinteresuotos abi pusės

LSMU bei Japonijos universitetų bendradarbiavimą palaiko ir šios šalies ambasada. Tekančios saulės šalies ambasadorius Lietuvoje

T. Ozaki susitikime sakė, kad Lietuva pasižymi aukšta medicinos paslaugų kokybe, todėl dirbdamos išvien šios dvi šalys galėtų nuveikti ištis nemažai.

„Sveikatos mokslai Lietuvoje yra gerai pažengusi sritis. Tad manau, kad Japonija su Lietuva šioje srityje galėtų nuveikti tikrai daug. Tikiuosi, kad šis susitikimas atvers platesnes bendradarbiavimo galimybes.“

LSMU rektorius prof. dr. R. Benetis pasidžiaugė gerais santykiais su tokia tolima šalimi kaip Japonija ir tarptautiškumo plėtra.

„LSMU su Japonija palaiko gerą ryšį ir džiaugiuosi, kad mūsų santykiai plečiasi. Iš Japonijos kolegų mes išmokstame daug naujų, įdomių dalykų. Taip pat mes vis dažniau primame šios šalies studentus – jie čia atvyksta vasaros stovykloms, stažuotėms ligoninėje, kur gilina žinias skirtingose sferose. Tai naudinga, nes plečiasi tarptautinis Universiteto bendradarbiavimo žemėlapis ir tokiu būdu į mūsų įstaigą kreipiasi vis daugiau užsienio studentų“, – sakė Universiteto rektorius.

Atnaujintoje auditorijoje – tiesioginės akių operacijų transliacijos

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Akių ligų klinikai iškilmingai pažymint 100 metų jubiliejų, atidaryta atnaujinta klinikos įkūrėjo prof. Petro Avižonio vardo auditorija.

T. Biliūno nuotr.

Akių ligų klinikos didžioji auditorija prof. Petro Avižonio vardu buvo pavadinta 1996 m. Įgyvendinus jungtinį LSMU ir Kauno klinikų projektą, 165 vietų auditorija kapitaliai atnaujinta. Joje, kaip ir anksčiau, vyks ne tik paskaitos LSMU studentams bei gydytojams rezidentams, bet ir įvairūs kiti renginiai: gydytojų „penkminutės“, konferencijos, gydytojų ir slaugytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimosi kursai.

Akių ligų klinikos vadovė profesorė Reda Žemaitienė pažymėjo vieną svarbiausių prof. Petro Avižonio auditorijos naujovių: joje įrengta ir netrukus pradės veikti moderni audiovizualinė įranga, kuria iš visų mikroskopų turinčių Akių ligų klinikos operacinių bus galima tiesiogiai į šią auditoriją transliuoti vykstančias operacijas.

„Tad auditorija nuo šiol įgyja kur kas didesnės svarbos ir galimybių: įvairias akių operacijas bus įmanoma tiesiogiai transliuoti ir studentams, ir įvairių konferencijų, profesinės kvalifikacijos kėlimo mokymų metu“, – kalbėjo klinikos vadovė.

Naujausios technologijos – jauniems specialistams tobulėti

Akių ligų klinika – viena pažangiausių Europos universitetų klinikų, daugelio sudėtingų operacijų Lietu-

voje pradininkė, išskirtinė Lietuvoje ir Baltijos šalyse.

Akių ligų klinika sparčiai tobulėja, klinikinėje praktikoje ir mokymo procese naudojamos naujausios technologijos. Štai šiuo metu į kliniką atkeliavo naujas mikroskopas su intraoperacinės optinės koherentinės tomografijos funkcija – tai padės dar tiksliau, saugiau ir sparčiau atlikti akių operacijas. Naujoji įranga bus naudojama ir diagnostikos tikslais ypač retomis ligomis sergantiems pacientams.

Šimtmetį paminėjusi Akių ligų klinika – didžiausias oftalmologinio profilio centras Lietuvoje. Neatskiriamai klinikos darbo sritis – jaunų spe-

cialistų rengimas: čia mokomi LSMU Medicinos akademijos oftalmologijos rezidentai iš Lietuvos ir užsienio, mikrochirurgijos įgūdžius tobulina jauni ir pažengę oftalmologai-mikrochirurgai.

„Vienas svarbiausių mokymo proceso akcentų – klinikinė simuliacija. Akių ligų klinika pirmoji Baltijos šalyse įsigijo ir itin sėkmingai jau keletą metų naudoja modernų ir akių mikrochirurgijos įgūdžių lavinimo simulatorių. Juo galima mokytis ir priekinio akies segmento, ir tinklainės bei stiklakūnio operacijų.

Tai galimybė jauniems oftalmologijos specialybės gydytojams, planuojantiems tapti mikrochirur-

gais, saugiai ir veiksmingai mokytis mikrochirurgijos įgūdžių ir juos tobulinti“, – pasakojo prof. R. Žemaitienė.

Vardinės auditorijos – LSMU tradicija

Vardinės auditorijos, skirtos Lietuvos medicinai ir mokslui nusielpnusių, humanistinių asmenybių atminimui – ilgametė LSMU tradicija: įvairiuose LSMU rūmuose ir padaliniuose yra profesorių Vlado Lašo, Jurgio Žilinsko, prof. Juozo Žemaičio auditorijos, akad. Zigmo Januškevičiaus posėdžių salė. Taip pat veikia dr. Leono Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinika, prof. Prano Ma-

žylio gimdymo namai, Emanuelio Levino centras.

Rūpinosi ir sveikata, ir lietuvių kalba

Petras Avižonis (1875–1939) – Lietuvos gydytojas oftalmologas, pedagogas, visuomenės bei politinis veikėjas. 1920–1922 m. įsteigė ir vadovavo Aukštųjų kursų Medicinos skyriui, dėstė paskaitas studentams. 1923 m. įkūrė savarankišką Lietuvos universiteto Akių kliniką, kuriai vadovavo.

1923 m. jis įkūrė savarankišką Lietuvos universiteto Akių ligų kliniką, kuriai vadovavo. 1922–1924 m. – pirmasis Lietuvos universiteto Medicinos fakulteto dekanas, nuo 1922 m. profesorius, 1924–1925 m. universiteto prorektorius, 1925–1926 m. – rektorius. 1930 m. jo rūpesčiu Kaune, Vytauto prospekte, atidaryta moderni Akių ligų klinika (dabar – Kauno karo medicinos centras).

Prof. P. Avižonis žinomas ir kaip švietėjas, lietuviybės puoselėtojas: daug rašė tuometėje spaudoje, yra sudaręs „Lietuvišką gramatikėlę“, talkino ruošiant „Lietuvių kalbos žodyną“, taisė kai kurių Žemaitės apsakymų kalbą.

Lietuvoje oftalmologijos mokytojų mokytojas – 1940 m. išleistas prof. P. Avižonio „Akių ligų vadovas“, pirmasis ir aukšto lygio oftalmologijos veiklas lietuvių kalba.

avevita | REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinių leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną trečiadienį
<https://link.lsmu.lt/0ov25y3g1l>
Leidinyas skirtas LSMU ir Kauno klinikų darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:

Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas

Redakcinė kolegija:

Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Vita RIŠKEVIČIENĖ, Veterinarijos fakulteto dekanė
Rolandas STANKEVIČIUS, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanas
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms

LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:

Tautvydas BULVIČIUS, tel. 8 37 407433, vt. 5128
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 8 37 395806, vt. 5133

Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:

Austė ALEKSANDRAVIČIŪTĖ-ŠVIAŽIENĖ
Jovita GUDELEVIČIŪTĖ

RĖMĖJAS:

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:

Saulius TVIRBUTAS, Jūratė KUZMICKAITĖ

Redakcija:

Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ, Akademinių leidybos skyriaus vadovė, tel. 8 37 327243, vt. 5131
Aida JAKIMAVIČIENĖ, redaktorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

Asistuojamoji gyvūnų terapija: LSMU mokslininkų įdirbis – svarus

2» LSMU mokslininkų pranešimų gausa

Renginyje, išsiskyrusiam mokslinių pranešimų gausa bei įvairove, Lietuvai atstovavo visos LSMU specialistų, pasidalijusių profesine patirtimi ir įžvalgomis.

LSMU Gyvūnų mokslų fakulteto dekanas, Gyvūnų mitybos katedros vedėjas, prof. dr. Rolandas Stankevičius pabrėžė, kad didžiausias Lietuvoje sveikatos, gyvybės, žemės ūkio ir veterinarijos mokslų specialistus rengiantis universitetas turi unikalias sąlygas ne tik parengti asistuojamosios terapijos specialistus, bet ir praktikoje – LSMU universiteto ligoninės klinikose – išsyk priimti naujausias žinias ir metodikas.

Prof. dr. R. Stankevičius konferencijos pranešime aptarė gyvūnų ir žmogaus sąveikos studijų sąsajas su gyvūnų asistuojamąja terapija.

LSMU Gyvūnų auginimo technologijų instituto vadovė, LSMU Maisto saugos ir kokybės katedros profesorė dr. Elena Bartkienė susirinkusiems pristatė personalizuotos gyvūnų asistuojamosios terapijos strategiją parenkant gyvūną asmeniui pagal skirtingų gyvūnų veislių ir rūšių vaizdų sukeltas emocijas.

Gyvūnų auginimo technologijų instituto lektorius, LSMU Kinologijos centro vadovas, LSMU Profesionalios kaniterapijos tarnybos vadovas Mindaugas Palekaitis išsamiai aptarė kaniterapijos, kaip papildomos medicinos srities, vystymą LSMU.

LSMU Slaugos klinikos lektorė,

sertifikuota Europos klinikinė, sveikatos psichologė, Kauno psichiatrų ir psichologų klubo direktorė, LSMU Profesionalios kaniterapijos tarnybos narė, biomedicinos mokslų daktarė Viktorija Grigaliūnienė pranešime kalbėjo apie gyvūnų asistuojamosios terapijos pagalbos galimybes vaikams, turintiems autizmo spektro sutrikimą.

LSMU Gyvūnų mokslų fakulteto magistrantė, Gyvūnų asistuojamos terapijos asociacijos prezidentė, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Visuomenės sveikatos departamento patarėja Živilė Sadauskaitė aptarė teisinį šios srities reguliavimą Lietuvoje ir gerą praktiką ES šalyse.

LSMU Gyvūnų mokslų fakulteto, Gyvūnų auginimo technologijų instituto profesorė dr. Vilma Vilienė išsamiai apžvelgė žirgo ir žmogaus sąveikos ir emocijų efektyvumo vertinimą.

Kolegų iš užsienio atradimai ir patirtis

Turtingi įžvalgų ir savitos patirties buvo ir konferencijos svečių iš Italijos, Prancūzijos ir kitų pažangių Europos šalių pranešimai. Užsienio mokslininkai pristatė ne pirmą dešimtmetį jų šalyse taikomas asistuojamosios gyvūnų terapijos metodikas.

Terapinis gydymas pasitelkus gyvūnus Europos šalyse taikomas tiek psichikos sutrikimų, tiek fizinę negalią turintiems asmenims, taip pat – pooperaciniuose ir kitokio pobūdžio reabilitacijos procesuose.

■ LSMU Gyvūnų mokslų fakulteto dekanas, Gyvūnų mitybos katedros vedėjas, prof. dr. Rolandas Stankevičius.

■ VA kancleris prof. Mindaugas Malakauskas.

A. Koroliovo nuotr.

Žiniomis apie asistuojamojo gydymo pasitelkus arklius subtilybes pasidalijo daugiau kaip 10 metų Milano Niguarda ligoninėje dirbanti psichikos sveikatos ir priklausomybių ligų specialistė Michela Riceputi.

Jos kolegė, raidos neurologė, psichomotorikos terapeutė Annalisa Marnoni skaitė pranešimą, skirtą individualizuotą reabilitacijos projektų analizei, struktūrizavimui ir pristatymui integracijai su komanda, sergantiems vaikams autizmo spektro sutrikimu vystymosi amžiuje.

Apie šunų terapiją, gydant fizinę ir psichinę negalią, papasakojė medicinos mokslų daktarė, turinti

daugiau kaip 10 metų slaugos praktikos psichikos sveikatos srityje, viena iš „Archi pet asociacijos“ steigėjų dr. Sonia Carla Ricciu.

Psichologė, knygos apie gyvūnų asistuojamąją terapiją „Aš, gyvūnėlis, 200 g, aš galiu tau padėti“ autorė Nathalie Schindelman skaitė pranešimą apie asistuojamąją terapiją, veiklas ir pratimus su šunimis, triušiais ir jūrų kiaulytėmis pagal paciento sveikatos būklę, fizinę arba psichinę negalią bei poveikį žmogaus sveikatai. Pranešimus skaitė ir kiti svečiai iš užsienio valstybių.

Pasak LSMU Gyvūnų mokslų fakulteto dekaną prof. dr. R. Stan-

Terapijos proceso metu pacientui parenkamas tinkamiausias gyvūnas – tai gali būti triušis, katė, šuo, žuvytės ir net arklys.

kevičiaus, tarptautinė konferencija atskleidė puikų Universiteto mokslininkų įdirbį, padėjo užmegzti draugiškų ryšių ateities tyrimams ir bendriems projektams.

Gyvūnų mokslų fakulteto inf.

Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Lietuvoje ir Europoje: naujausias HBSC tyrimas atskleidė prastėjančias tendencijas

Per pastaruosius ketverius metus jaunuolių psichikos sveikata tapo prastesnė ir Lietuvoje, ir kitose Europos šalyse, Kanadoje, kai kuriose Azijos šalyse. Ypač tai pastebima kalbant apie mergaites Lietuvoje ir Europoje – jų rodikliai sistemingai prastesni, nei berniukų, ir šis skirtumas auga.

Tokias susirūpinimą keliančias tendencijas atskleidė naujausi tarptautinio HBSC (moksleivių gyvenenos ir sveikatos) tyrimo duomenys.

Mūsų šalyje šį tyrimą atlieka Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Visuomenės sveikatos fakulteto mokslininkai.

Nagrinėjant psichikos sveikatos ir psichologinės gerovės rodiklius Europoje išryškėjo, kad savo sveikatą puikiai vertina tik mažiau nei pusė apklaustų jaunuolių. Pavyzdžiui, puikiai savo sveikatą įvertino trečdalis (35 proc.) Lietuvos penktokų, o tarp devintokų tokių jau tik kas ketvirtas (25 proc.); Europoje šie rodikliai – atitinkamai 41 ir 32 proc.

Lietuvos moksleiviai gana panašiai vertino savo pasitenkinimą gyvenimu ir atliepė bendrą psichikos sveikatos tendenciją: tarp vy-

resnių jaunuolių psichikos sveikatos rodikliai prastesni, ypač – tarp mergaičių.

„Šie duomenys nėra vien tik skaičiai – jie atspindi ir bendrą situaciją Lietuvos namuose, mokyklose, visuomenėje. Tai rodo, kad populiaciniu mastu Lietuvoje jauni žmonės patiria nemažai sunkumų, jie stokoja vidinių išteklių ir išorinės pagalbos savo psichologinei pusiausvyrai palaikyti.

Ypač išryškėjo tai, kad Lietuvos jaunuoliams būdingas vienas prastiausių tarp Europos šalių saviveiksmingumas – gebėjimas spręsti savo problemas ir pasiekti tikslų“, – pastebi HBSC tyrimui Lietuvoje vadovaujantis LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų instituto vyriausiasis tyrėjas prof. Kastytis Šmigelskas.

Nuotrauka – iStock-1399752872

Nors tarp 9 klasių jaunuolių kiek daugiau nei pusė (56 proc.) jaučiasi gebantys spręsti savo problemas ir pusė (50 proc.) – pasiekti nustatytų tikslų, likusioji dalis vaikų ir paauglių dažnai susiduria su gyvenimo sunkumais, kuriuos sprendžiant jiems būtų naudinga pagalba ir iš kitų žmonių.

Pasak prof. K. Šmigelsko, dėl to ypač svarbu, kad vaikus ir paauglius supanti socialinė aplinka būtų dė-

mesinga ir geranoriška – tai jaunuoliams padėtų atpažinti savo sunkumus, būti atviriems pagalbai, nevengti kreiptis į tėvus, mokytojus ar specialistus.

»6

Visuotinė naujagimių patikra: kodėl svarbu tirti kūdikius?

Visuotinė naujagimių patikra – tai visuomenės sveikatos programa, kuria siekiama diagnozuoti įgimtas ligas naujagimiams dar iki prasidedant simptomams ir laiku pradėti gydymą. „Ši programa – ypač svarbi, nes anksti diagnozavus įgimtas ligas gali būti užkirstas kelias ligai progresuoti ir jos sukeltoms komplikacijoms“, – sako Rasa Traberg, Kauno klinikų Genetikos ir molekulinės medicinos klinikos gydytoja genetikė. Interviu kalbinama R. Traberg pasakoja apie įgimtų ligų, dėl kurių tikrinami naujagimiai, patikrą bei kaip ir kada ji atliekama.

■ Kauno klinikų Genetikos ir molekulinės medicinos klinikos gydytoja genetikė Rasa Traberg.

Dėl kokių įgimtų ligų tikrinami naujagimiai?

Patikra vykdoma dėl kritinių širdies ydų, klausos sutrikimo, įgimtų akių ligų. Tiriant dėl aštuonių paveldimų medžiagų apykaitos ligų bei dėl dviejų endokrinologinių ligų, imamas kraujas iš kūdikio kulniuko, kuris siunčiamas ištirti į Visuotinio naujagimių tikrinimo laboratoriją Vilniuje.

Iš endokrinologinių ligų tirama nuo įgimtos hipotirozės ir įgimtos antinksčių hiperplazijos (adrogenitalinio sindromo). Seniausią patikrą atliekama dėl fenilketonurijos. Tai – aminorūgšties fenilalanino apykaitos liga, kuri negydoma pasireiškia raidos sutrikimais, intelektine negalia, tačiau anksti paskyrus specialią dietą galima išvengti ligos komplikacijų.

Taip pat tikrinama dėl galaktozemijos – ligos, kai naujagimis ne-

toleruoja angliavandenių laktozės ir galaktozės, vystosi kepenų, inkstų nepakankamumas, katarakta, o negydoma šios ligos naujagimis gali mirti. Šiuo atveju naujagimiui reikia skirti specialų mišinį be šių angliavandenių, kūdikio negalima žindyti. Nuo šių metų dar pradėta tikrinti dėl retų medžiagų apykaitos ligų: vidutinio ilgio riebalų rūgščių acil-KoA dehidrogenazės stokos, metilmalono acidemijos, I tipo gliutaro acidemijos, ilgų grandinių riebalų rūgščių 3-hidroksi-acil-KoA dehidrogenazės stokos, karnitino nešiklio stokos, klevų sirupo šlapime ligos. Daugumai šių ligų gydyti svarbu paskirti tinkamą dietinį ir medikamentinį gydymą iki prasidedant simptomams.

Taip pat kūdikiai tikrinami nuo spinalinės raumenų atrofijos. Šią ligą svarbu laiku diagnozuoti, nes pra-

džioje naujagimis gali neturėti simptomų, jie pasireiškia vėliau – palaipsniui nyksta kūdikio judesiai. Geriausi rezultatai pasiekiami pradėjus gydyti iki pasireiškiant simptomams.

Labai svarbu anksti diagnozuoti kitą retą genetinę ligą – cistinę fibrozę, pažeidžiančią kvėpavimo, virškinimo, endokrininę ir kitas sistemas. Nors šiuo metu modernus ligos gydymas nėra kompensuojamas Lietuvoje, ankstyva diagnozė ir pradėtas gydymas gali padėti atitolinti komplikacijas, pagerinti pacientų būklę.

Kaip ir kada atliekama naujagimių patikra?

Patikra atliekama dar gimdymo namuose, antrą, trečią kūdikio gyvenimo parą. Kalbant apie patikrą nuo 12 genетinių ligų, imami

keli kraujo lašeliai iš naujagimio kulniuko, jie užlašinami ant specialios kortelės. Kraujui išdžiūvus, kortelė siunčiama į Visuotinės naujagimių patikros laboratoriją, kurioje detalai ištiriamas kūdikio kraujas. Jeigu rezultatas gaunamas normos ribose, naujagimio šeima nėra informuojama. Tik teigiamo visuotinės naujagimių patikros rezultato atveju informuojami tėvai, o naujagimiui tuomet atliekami išsamesni tyrimai.

Kaip reikėtų pasiruošti patikrai?

Pasiruošimo jokio nereikia, patikra atliekama visiems naujagimiams, jeigu tėvai jos neatsisako. Gali taip nutikti, kad visuotinės naujagimių patikros rezultatas bus neišaiškus – tada tėvai gauna laišką su kortele tyrimui pakartoti.

Kaip elgtis gavus teigiamą naujagimių patikros rezultatą?

Visų pirma – nusiraminti ir išklausyti specialisto, kuris su jumis susisieks, teikiamas rekomendacijas. Patikra dar nebūtinai yra diagnozė. Ji tik parodo, kuriuos naujagimius reikėtų išsamiau ištirti. Priklausomai nuo to, kokios ligos įtartinas rezultatas gautas, reikia nuvykti konsultacijai pas gydytoją genetiką, vaikų endokrinologą, pulmonologą ar neurologą. Atlikus išsamesnius tyrimus, patvirtinama arba paneigiama ligos diagnozė.

Raginu visus tėvus žiūrėti atsakingai į visuotinę naujagimių patikrą. Laiku neatlikus reikiamų tyrimų naujagimiui, gali gręsti rimtos sveikatos komplikacijos ateityje.

Kauno klinikų inf.

Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Lietuvoje ir Europoje: naujausias HBSC tyrimas atskleidė prastėjančias tendencijas

5» Vienišumas – kita Lietuvos vaikams ir paaugliams būdinga psichosocialinė problema. Mūsų moksleivių vienišumo rodikliai gerokai viršija Europos vidurkį.

LSMU mokslininkai pažymi, kad per pastaruosius ketverius metus ypač padaugėjo vaikų ir paauglių psichosomatinės nusiskundimų. Jaunuoliai vis dažniau skundžiasi galvos, nugaros, pilvo skausmais,

gerokai padažnėjo nervinės įtampos, irzlumo, prastos nuotaikos, liūdesio, prislėgtumo potyrių.

Bendrai kalbant apie 5–9 klases, bent du nusiskundimus dažniau nei kartą per savaitę patiria apie 45 proc. vaikų, ypač tai išryškėjo tarp 9 klasių mergaičių (70 proc.).

„Vertinant šiuos simptomus, apskritai labai ryškus lyties veiksnys: mergaitės juos patiria gerokai dažniau, nei berniukai. Papildomų problemų slypi tame, kad daugiau nusiskundimų turintys jaunuoliai linkę

būti fiziškai pasyvesni, dažniau renkasi žalingus įpročius – rūko įprastai ar elektronines cigaretes, vartoja alkoholį, ir šios tendencijos taip pat labiau išreikštos tarp mergaičių“, – pastebi prof. K. Šmigelskas.

Vertinant tarptautiniame kontekste matyti, kad įvairių psichikos sveikatos rodiklių požiūriu Lietuvos moksleivių rodikliai yra žemiau Europos šalių vidurkio, ypač – saviveiksmingumo, vienišumo požiūriu.

Tarp Lietuvos ir kaimyninių Estijos, Latvijos, Lenkijos įžvelgta gana

daug panašumų, vis dėlto Estijos jaunuoliai daugeliu atvejų pasižymi geresniais rodikliais, ypač – saviveiksmingumo: tarp 44 šalių Lietuva užima apie 40 vietą, o Estija – apie 10 vietą.

„Siekiant geresnės vaikų ir paauglių psichikos sveikatos, svarbu keisti juos supančią aplinką – kurti saugesnį ryšį, gerinti santykius tarp vaikų, tėvų ir mokytojų, skatinti tarpusavio pasitikėjimą ir dėkingumą“, – pabrėžė prof. K. Šmigelskas. LSMU Komunikacijos tarnybos Vidinės ir išorinės komunikacijos tarnybos inf.

HBSC – Pasaulio sveikatos organizacijos koordinuojamas paauglių gyvenimo ir sveikatos stebėsenos tyrimas, atliekamas pagal viešiną tarptautinį tyrimo protokolą. Tyrimas vykdomas kas 4 metus ir apima 50 šalių (daugiausia – Europos, kelias Šiaurės Amerikos ir Azijos šalis). 2022 metais tyrime dalyvavo 6,637 tūkst. 5–11 klasių mokinių iš 124 Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų.

Kepenų transplantacija padėjo įveikti pirminį kepenų ląstelių vėžį

Kauno klinikų pacientui Antanui dar 2019 metais profilaktinio sveikatos patikrinimo metu pastebėti padidėję kepenų fermentai. Dėl šios priežasties vyras konsultuotas gydytojų gastroenterologų, jam nustatytas lėtinis virusinis hepatitas C su jau išsivysčiusia kepenų ciroze. „Nors pacientui virusinis hepatitas C išgydytas, tačiau virusas jau buvo padaręs savo juodą darbą ir sukėlęs kepenų cirozę, kurios fone išsivystė ir pirminis kepenų ląstelių vėžys“, – teigia doc. Irena Valantienė, Kauno klinikų Gastroenterologijos klinikos Gastroenterologijos skyriaus vadovė.

■ Transplantuojamos kepenys.

Pastebėti piktybiniai židiniai

Antanas prisimena, jog pirmausia jam buvo skirtas gydymas nuo hepatito C vaistais, vėliau prasidėjo COVID-19 pandemija, buvo išvykęs į užsienį, tad sveikatos kūrį laiką nesitikrino. „Grįžęs į Lietuvą apsilankiau pas gydytojus. Vizito metu pastebėti piktybiniai židiniai kepenyse“, – prisimena vyras.

Lėtinės kepenų ligos labai dažnai nesukelia jokių skundų pacientams, dažnai nustatomos, kai liga jau toli pažengusi, tenka kovoti su komplikacijomis. „Pirminis kepenų

ląstelių vėžys klaidingas tuo, kad gali išsivystyti jau sergant įvairios kilmės kepenų ciroze, tačiau gali išsivystyti ir be jos, – sako docentė. – Iš kitų onkologinių ligų pirminis kepenų ląstelių vėžys išsiskiria tuo, kad galimas paciento visiškai pasveikimas atlikus kepenų transplantaciją.“

Transplantacijos laukė metus

Paciento būklė buvo gera, jis neturėjo žymaus kepenų funkcijos nepakankamumo, tačiau pagrindinė gydytojų užduotis buvo suvaldyti onkologinės ligos progresavimą tam, kad pacientas sulauktų kepenų transplantacijos – tai yra vienintelis efektyvus gydymo metodas pacientams, sergantiems pirminiu kepenų ląstelių vėžiu, kai jau išsivysčiusi kepenų cirozė. Kepenų transplantacijos Antanas laukė beveik vienus metus.

„Tinkamo donorinio organo laukimo periodu Kauno klinikų Radiologijos klinikos gydytojas radiologas dr. Andrius Pranciulis piktybinius židinius embolizavo chemoterapiniais preparatais, t. y. buvo užkimštos piktybinį židinių maitinančios kraujagyslės ir taip sustabdy-

tas ligos progresavimas“, – pasakoja doc. I. Valantienė. Neatsiradus naujiems židiniams ir pavykus sumažinti jau esamus, Antanui, sulaukusiam tinkamo donorinio organo, buvo sėkmingai atlikta kepenų transplantacija, kuriai vadovavo Kauno klinikų Chirurgijos klinikos Kasos, kepenų ir tulžies latakų chirurgijos skyriaus vadovas doc. Tomas Vanagas ir abdominalinės chirurgijos gydytojas prof. Albertas Daukša.

Pacientas šiuo metu jaučiasi gerai ir nedrąsiai džiaugiasi nauja pradžia bei grįžimu į aktyvų socialinį gyvenimą. „Pradžioje mūsų su-

sitikimai su pacientu bus dažnesni, aktyviai stebėsime jo kepenų būklę. Laikui bėgant tiek vizitai, tiek imunosupresinių vaistų kiekiai mažės, tačiau mūsų draugystė tęsis visą gyvenimą“, – sako doc. I. Valantienė. „Antanas – pavyzdys, kad taikant visapusišką gydymą galimas visiškai pasveikimas. Tokių sėkmės istorijų tarp mūsų pacientų ne viena ir visos jos – paskata kitiems sergantiems nenuleisti rankų ir nedvejoti kepenų transplantacija, išgirdus pirminio kepenų ląstelių vėžio diagnozę“, – drąsina docentė.

Kauno klinikų inf.

■ Kauno klinikų Gastroenterologijos klinikos Gastroenterologijos skyriaus vadovė doc. Irena Valantienė.

Kiekvienais metais antrąjį spalio šeštadienį minima Pasaulinė organų donorystės ir transplantacijos diena. Jos metu siekiama priminti visuomenei organų donorystės svarbą donorinio organo laukiantiems asmenims. Šiuo metu Lietuvoje organų transplantacijos laukia apie 300 žmonių.

DISERTACIJOS GYNIMAS

Lapkričio 23 d. 13 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Naujausių farmacijos ir sveikatos technologijų centro A-202 auditorijoje (Sukilėlių pr. 13, LT-50166 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Kasparo Briedžio** daktaro disertacija „**Vienna aortos vožtuvo klinikinio efektyvumo ir saugumo vertinimas pacientams, sergantiems didele aortos vožtuvo stenoze: pirmasis žmonėms galimybių tyrimas**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Remigijus Žaliūnas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Konsultantas – prof. dr. Rimantas Benetis (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkas – prof. dr. Andrius Macas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

prof. dr. Skaidra Valiukevičienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Džilda Veličkienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Pranas Šerpytis (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Andrejs Erglis (Latvijos universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslo centras

VIEŠASIS PRANEŠIMAS

Spalio 25 d. 10 val. LSMU MA VSF Bioetikos katedros lektorė dr. **Aušra Urbonienė** Visuomenės sveikatos fakulteto 101 auditorijoje (Tilžės g. 18, Kaunas) skaitys viešąjį pranešimą „**E. Levino atsakomybės etikos tikymo sveikatos priežiūroje galimybės**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Spalio 27 d. 13 val. dr. **Ingrida Grabauskytė** MLK 414 auditorijoje (Eivenių g. 4, Kaunas) skaitys viešąjį pranešimą „**Sprendimų medžių taikymas biomedicinoje**“. Kviečiame dalyvauti.

Lapkričio 6 d. 15 val. LSMU MLK (Mokomasis laboratorinis korpusas) pastate, 414 kab., Eivenių g. 4, LSMU MA MF Fizikos, matematikos ir biofizikos katedros lektorius dr. **Robertas Petrolis** skaitys viešąjį pranešimą „**Biomedicininį vaizdų analizę kitu kampu 2**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Gerbiamieji skaitytojai, informaciją, kurią pageidaujate pasiskelbti artimiausiame savaitraštyje „Ave vita“, reikėtų atsiųsti avevita@lsmuni.lt iki penktadienio 17 val. (jeigu penktadienis yra poilsio diena, lauktume iki ketvirtadienio 17 val.). Vėliau gautos medžiagos bus publikuojamos kitos savaitės numeryje.

„Ave vita“ redakcija

Stažuotė Amerikoje lyderiaujančiame kepenų transplantacijos centre

Kauno klinikų gydytojai gastroenterologai turėjo neįkainojamą patirtį – žinių apie kepenų transplantacijas sėmėsi Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV), Atlantoje, įsikūrusiame Emory universitetinės ligoninės kepenų transplantacijos centre. Kiek daugiau nei per tris dešimtmečius šiame centre atlikta daugiau nei 2700 kepenų persodinimo operacijų, o per metus vidutiniškai atliekama apie 130 kepenų transplantacijos operacijų. „Šis transplantacijų centras pasiekiamais išgyvenamumo rezultatais patenka į geriausių JAV kepenų transplantacijos centrų dešimtuką“, – sako doc. Irena Valantienė, Kauno klinikų Gastroenterologijos klinikos Gastroenterologijos skyriaus vadovė.

Emory kepenų transplantacijos centras ypatingas tuo, kad į jį patenka sunkiausi kepenų ligomis sergantys pacientai iš visos šalies žemesnio lygio ligoninių ir čia yra įtraukiami į laukiančiųjų sąrašą kepenų transplantacijos operacijai bei tie, kuriems kepenų transplantacija jau buvo atlikta ir reikalinga pakartotinė organo transplantacija dėl ligos atsinaujinimo ar kitų priežasčių. „Dėl šios priežasties mūsų stažuotės tikslas buvo orientuotas į sunkių pacientų gydymą iki transplantacijos ir ankstyvame pooperaciniame laikotarpyje“, – teigia stažuotėje dalyvavęs gydytojas gastroenterologas dr. Mindaugas Urba.

Centro vadovo hepatologo prof. Ram Subramanian dėka stažuotėje dalyvavę gydytojai buvo aktyviai įtraukti į visus pacientų aptarimus, vizitacijas, paskaitų klausymus kepenų transplantacijos temomis. „Darbo diena prasidėdavo ankstyryte dalyvaujant rytiniuose pacien-

■ Su Centro kolektyvu.

tų aptarimuose, vėliau juos vizituojančią specializuotame intensyviosios terapijos ir hepatologijos skyriuose. Dirbdami su aukščiausios kvalifikacijos kepenų transplantologijos specialistais turėjome galimybę gilinti savo žinias ir įgūdžius gydant sunkius pacientus bei aptarti aktualius klausimus realiose klinikinėse situacijose, su kuriomis susiduriame Kauno klinikose“, – pasakoja dr. M. Urba.

Gydytojas priduria, kad stažuotės metu taip pat turėjo neeilinę galimybę dalyvauti šio centro specialistų skaitomose paskaitose Emory universitete, skirtoms aptarti įvairius teorinius ir praktinius kepenų transplantacijų klausimus bei pristatyti naujausius šio centro duomenis ir ateities tendencijas kepenų transplantacijoje.

„Buvo įdomu pamatyti, kad ke-

■ Su Centro vadovu prof. Ram Subramanian.

penų transplantacijos centras savo veikimo principu nesiskiria nuo Kauno klinikų. Žmogiškaisiais ištekliais sukurta infrastruktūra, įtraukianti pacientų artimuosius į paciento priežiūrą nuo pirmų potransplantacinių valandų, paliko didžiulį įspūdį“, – pasakoja doc. I. Valantienė.

Docentė džiaugiasi sulaukusi puikios komandos įvertinimo ir teigia, kad ši neįkainojama pa-

tirtis, galimybė dalytis gautomis žiniomis, užsimezgusi asmeninė draugystė su centro vadovu ne tik atveria kelius tolesniam tobulėjimui, bet ir leidžia ateityje pritaikyti gautas žinias jų kasdieniame darbe. „Manau, laukia dar viena graži tarptautinė draugystė, įnešanti naujų spalvų į mūsų komandos veiklą“, – sako ji.

Kauno klinikų inf.

Nefrologijos klinikos komanda Švedijoje gilino žinias apie namų hemodializę

Kauno klinikų Nefrologijos klinikos komanda sugrįžo iš Švedijoje esančios Lundo universiteto ligoninės, turinčios didelę patirtį pakaitinės inkstų terapijos, ypač namų dializės, srityje. Komanda, kurią sudarė du gydytojai, du slaugytojai ir medicinos inžinierius, turėjo galimybę iš arti pamatyti, kaip vyksta hemodializė pacientų namuose.

„Su namų hemodialize buvome susidūrę tik teoriškai. Išvykos metu turėjome galimybę susipažinti su darbo protokolais, naudojamomis priemonėmis ir organizacine struktūra. Slaugytojai stebėjo, kaip vyksta pacientų mokymas, o medicinos inžinierius susipažino su techniniais aspektais ir aparatūra“, – pasakoja prof. dr. Edita Žiginskienė,

Kauno klinikų Nefrologijos klinikos Detoksikacijos skyriaus vadovė.

Komanda vizito metu matė pasiruošimą pacientų mokymams, juose patys dalyvavo bei vyko į pacientų namus, kuriuose buvo įrengtos vietos, skirtos hemodializei namuose.

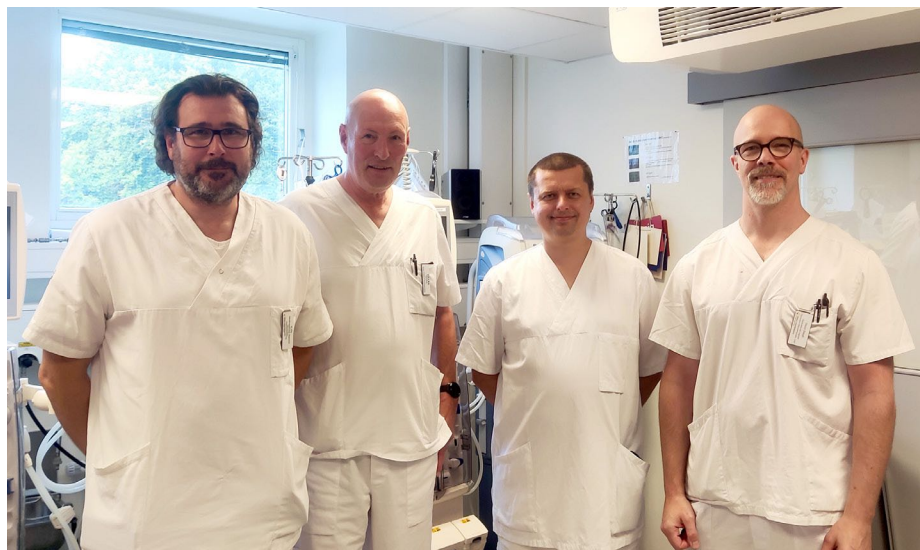
» 9

Per metus Kauno klinikų Nefrologijos klinikoje per 80 pacientų gydoma ambulatorinėmis hemodializėmis, jiems atliekama daugiau nei 8 tūkst. procedūrų. Tikimasi, kad stažuotėje įgytos žinios ir patirtys padės ateityje sėkmingai pritaikyti namų hemodializę ir Kauno klinikų pacientams.

■ Kauno klinikų komanda su Lundo universiteto ligoninės komanda.

Nefrologijos klinikos komanda Švedijoje gilino žinias apie namų hemodializę

■ Dializės inžinieriai.

■ Gydytojai ir slaugytojai.

8» „Namų hemodializės gali pagerinti paciento savijautą, išgyvenamumą ir gyvenimo kokybę, nes pacientui nebereikia kelių kartų per savaitę apsilankyti ligoninėje – Švedijoje šią procedūrą pacientai gali

atlikti jiems tinkamu laiku ir didesniu dažniu savo namuose“, – teigia profesorė.

Ona Paškevičienė, Kauno klinikų Nefrologijos klinikos Detoksikacijos skyriaus vyr. slaugytoja-slaugos administratorė, sako pastebėjusi,

kad kai pacientai patys atlieka procedūras, jie jaučia didesnę atsakomybę už savo sveikatą, yra labiau įsitraukę į gydymo procesą.

Stažuotės metu komanda taip pat domėjosi ligoninės struktūra, pacientų guldymo tvarka ir

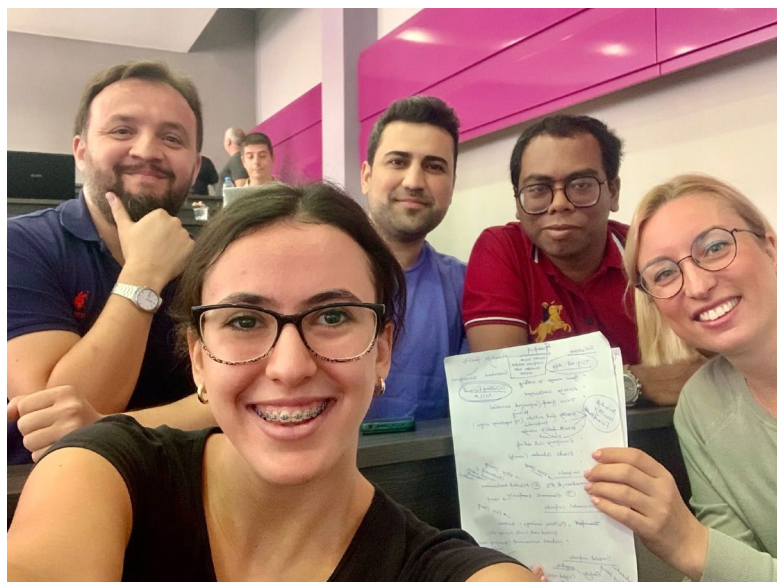
ambulatorija. „Buvo tikrai naudinga patirtis, susipažinome su nefrologo konsultacijų struktūra, pacientų, gydomų peritonine dialize, priežiūra ir sergančių 4–5 stadijos lėtine inkstų liga ruošimu pakaitinei inkstų terapijai, jų mokymo

programomis, – pažymi prof. dr. E. Žiginskienė. – Gautos žinios bus pritaikytos organizuojant pacientų mokymus ir realizuojant dializuojamų pacientų fizinio aktyvumo programą.“

Kauno klinikų inf.

Sveikatos priežiūros sistemos skaitmeninimo mokymai Šiaurės Makedonijoje

Rugsėjo 26–28 d. LSMU Slaugos klinikos asistentė, doktorantė Justė Kivilienė dalyvavo COST veiklos „Tarptautinis tarpdisciplininis draugiškas amžiui sveikatos ir gerovės tinklas skaitmeniniame pasaulyje“ (NET4Age-Friendly) organizuojamose tarptautinėse kūrybinėse dirbtuvėse „Sveikatos priežiūros sistemos skaitmeninimo politika, technologijos ir verslumas“, kurie vyko Šiaurės Makedonijoje. NET4Age-Friendly COST veiklas Lietuvoje koordinuoja prof. Aurelija Blaževičienė.

■ Doktorantė Justė Kivilienė (dešinėje).

Justė Kivilienė

LSMU Slaugos klinikos asistentė, doktorantė

Šių kūrybinių dirbtuvių tikslas – supažindinti su skaitmeninimo galimybėmis sveikatos priežiūros sistemoje bei kaip subūrus įvairių sričių specialistus ir pasitelkus naujas technologijas bei dirbtinį in-

telektą supaprastinti procesus sveikatos priežiūros sistemoje. Taip pat daug dėmesio buvo skiriama mokslo ir verslo sinergijai skatinti bei sąlyčio taškams ieškoti.

Kūrybinėse dirbtuvėse įvairių profesijų (sveikatos priežiūros specialistai, inžinieriai, IT specialistai, teisininkai) lektoriai skaitė pasikaitas ir vedė seminarus, buvo atlie-

■ Tarptautinių mokymų lektoriai ir dalyviai.

Autorės nuotr.

kamos grupinės užduotys. Dalyviai buvo supažindinti su skaitmeninėmis technologijomis, jų etiškumu ir kaip tai prisideda prie sveikatos senėjimo bei draugiškos aplinkos vyresnio amžiaus žmonėms. Daug dėmesio buvo skiriama tarpsektoriniam bendradarbiavimui, novatoriškam problemų sprendimui ir partnerystei. Programa suteikė galimybę įver-

tinti socialinius, ekonominius, etinius ir politinius skaitmeninimo aspektus. Buvo akcentuojami etiniai aspektai ir atsakomybės jausmas, kad skaitmeninė transformacija būtų naudinga visiems visuomenės nariams, kartu sprendžiant galimas rizikas ir iššūkius.

Šių kūrybinių dirbtuvių metu jaunieji tyrėjai įsąmonino, kad procesų skaitmeninimas suteikia di-

džiulių galimybių ir iššūkių. Norint sėkmingai pereiti šią permainingą kelią, būtina atsižvelgti į politikos, technologijų ir verslumo sąveikas. Visi dalyviai išsivežė svarbią žinutę į namus: diegiant naujoves pasitelkus dirbtinį intelektą ir skaitmenizaciją, būtina nepamiršti atsakomybės, atsakomybės ir etiškumo bei sinergijos tarpsektorinėje partnerystėje.

Kauno klinikų Vadovų mokymai – kokybės valdymas ir nauja ligoninės strategija

Šį savaitgalį įvairių grandžių Kauno klinikų vadovai dešimtąjį kartą susirinko į Birštone vykstančius Vadovų mokymus.

Mokymų metu dalyviai ne tik gilino žinias apie kokybės valdymą ir procesų tobulinimą, bet ir kartu galvojo apie ligoninės ateitį.

Dešimtųjų Vadovų mokymų metu didelis dėmesys buvo skirtas naujos Kauno klini-

kų strategijos kūrimui – antrąją mokymų dieną beveik 150 Kauno klinikų vadovų dirbo prie svarbiausių strateginių krypčių, uždavinių ir priemonių, kurie prisidės prie artimiausio penkmečio pažangos ir progreso.

Vadovų mokymai – tai kasmetinis ir nuoseklus Kauno klinikų darbuotojų mokymas, orientuotas į darbuotojų minkštųjų kompetencijų ugdymą ir geresnės aplinkos darbuotojams ir pacientams kūrimą ir puoselėjimą. Mokymai darbuotojams vyksta du kartus per metus. Pirmieji Vadovų mokymai surengti 2018 m. rugsėjo–spalio mėnesiais ir tapo laukiama Kauno klinikų bendruomenės tradicija.

Kauno klinikų inf.

■ Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius.

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSA EITI ŠIAS PAREIGAS:

■ **Vyriausiojo finansininko** 1,0 et. Kauno klinikų Apskaitos ir biudžeto tarnyboje (darbo užmokestis nuo 7369,28 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
Papildomos kompetencijos – privalumas: aukštasis universitetinis ar jam prilygintas finansų, buhalterinės apskaitos, ekonomikos išsilavinimą ir turintis ne mažiau kaip 1 metų praktinio vyriausiojo finansininko, vyriausiojo buhalterio darbo patirtį.

■ **Vaistinės vedėjo** 1,0 et. Stacionariųjų paslaugų koordinavimo tarnybos Vaistinėje (darbo užmokestis nuo 3255,41 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
Papildomos kompetencijos – privalumas: aukštasis universitetinis farmacijos mokslo krypties išsilavinimas su magistro kvalifikaciniu laipsniu ar jam prilygintu išsilavinimu, vaistinininko profesinė kvalifikacija, galiojanti vaistinininko praktikos licencija, ne mažesnė kaip 1 metų darbo patirtis.

■ **Informacinių technologijų tarnybos vadovo** 1,0 et. Kauno klinikų Informacinių technologijų tarnyboje (darbo užmokestis nuo 5224,43 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
Papildomos kompetencijos – privalumas: aukštasis universitetinis išsilavinimas informacinių technologijų, inžinerinėje arba/ir verslo vadybos srityje, turintis ne trumpesnę kaip 3 metų vadovaujančio darbo patirtį informacinių technologijų srityje bei ne mažiau kaip 5 metų su pareigybės funkcijomis susijusią darbo patirtį srityje, gebantis sklandžiai dėstyti mintis raštu ir žodžiu, analitiškai vertinti, pagal savo sveikatos būklę galintis vykdyti šiame pareigybės aprašyme nurodytas pareigas.

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: pretendentai turi atitikti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gegužės 10 d. įsakymo Nr. 574 „Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų įstaigų, jų padalinių ir filialo vadovams keliama kvalifikaciniai reikalavimai“, II skyriaus 17 punkte ir III skyriaus nurodytus kvalifikacinius reikalavimus.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), viešųjų ir privačių interesų deklaraciją, veiklos planą, pa-

teikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki **2023-10-30**. Išsami informacija teikiama tel. 8 37 326237, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojo** 4,0 et. (4 x 1,0 et.) Anestezijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1537,72 Eur iki 1775,61 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija, anestezijos ir intensyviosios terapijos kvalifikaciją patvirtinantis dokumentas.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki **2023-10-30**. Išsami informacija teikiama tel.: 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

■ **Masažuotojo** 2,0 et. (2 x 1,0 et.) Reabilitacijos klinikos Fizinės medicinos ir reabilitacijos skyriuje (darbo užmokestis nuo 1301,17 Eur iki 1500,37 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).

Kvalifikaciniai reikalavimai pretendentes: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta masažuotojo profesinė kvalifikacija, galiojanti gydomojo masažo specialisto licencija.

Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt iki **2023-10-30**. Išsami informacija teikiama tel.: 8 37326773, Eivenių g. 2, Kaunas.

Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius

KONKURSAI LSMU PRODUKTYVIAUSIEMS IR AKTYVIAUSIEMS MOKSLININKAMS:
„GERIAUSIAS JAUNASIS METŲ MOKSLININKAS“,
„GERIAUSIAS METŲ DOKTORANTAS“

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Mokslo fondo valdyba, vadovaudamasi LSMU Mokslinės veiklos reglamentu, skelbia Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Geriausio jaunojo metų mokslininko (turinčio mokslo laipsnį ir esančio iki 40 m. amžiaus) ir Geriausio metų doktoranto konkursus Mokslo fondo premijoms gauti.

Premijavimo kriterijai:

- mokslinės veiklos produktyvumas. Prioritetas teikiamas mokslininkams, per praėjusius dvejus metus paskelbusiems publikacijų leidiniuose, įtrauktuose į duomenų bazę *Clarivate Analytics Web of Science* ir (arba) paskelbusiems monografijas, vykdžiusiems tarptautinius mokslo projektus;
- atliktų mokslinių tyrimų reikšmingumas. Mokslo publikacijų reikšmingumas nustatomas pagal žurnalų, įtrauktų į duomenų bazę *Clarivate Analytics Web of Science*, cituojamumo rodiklius (*Impact Factor*), agreguotąjį cituojamumo rodiklį, nustatytą žurnalų kryptinei kategorijai, bei autoriaus indėlį;
- mokslo darbų aktualumas, perspektyvumas ir praktinio taikymo galimybės.

Konkursui pateikiami šie dokumentai:

- prašymas, pildomas laisva forma;
- mokslinės veiklos aprašymas, pildomas laisva forma;
- pastarųjų 2 metų (doktorantams – doktorantūros studijų laikotarpio) mokslo publikacijų sąrašas, patvirtintas LSMU Bibliotekos ir informacijos centro atsakingo darbuotojo, ir straipsnių kopijos;
- LSMU fakultetų / institutų tarybų arba padalinio vadovo rekomendacija, pildoma laisva forma.

Konkursui teikiami dokumentai pristatomi į LSMU Mokslo centrą 106 kab. (A. Mickevičiaus g. 7) **iki 2023 m. lapkričio 17 d. 15 val.** Skaitmeninė dokumentų, išsaugotų PDF formatu (turi būti pavadinta taip: *pavardė_konkurso_pavadinimas.pdf*), versija el. paštu mokslocentras@lsmu.lt siunčiama **iki 2023 m. lapkričio 17 d. 15 val.** Telefonas pasiteirauti: 8 37 327277.

Svarstomos tik nustatytus reikalavimus atitinkančios ir iki nurodyto termino pateiktos paraiškos. Doktorantas arba mokslininkas premiją toje pačioje kategorijoje gali gauti 1 kartą per 2 metus.

LSMU Mokslo fondo valdyba

DĖMESIO – KEIČIASI VIEŠOJO PRANEŠIMO SKAITYMO VIETA!

Skelbimo, spausdinto **spalio 4 d. „Ave vita“ Nr. 32**, dėl viešojo pranešimo – keičiasi skaitymo vieta.

NAUJA SKELBIMO REDAKCIJA:

Spalio 19 d. 14 val. LSMU Kauno ligoninėje, 201 auditorijoje (Bendrosios chirurgijos klinika, Josvainių g. 2), LSMU MA MF Infekcinių ligų klinikos lektorė dr. **Monika Kuliešė** skaitys viešąjį pranešimą „**Sunkios ūminės kvėpavimo takų infekcijos ateinantį 2023–2024 m. sezoną – stebėsena, diagnostika, gydymas ir prevencija**“. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Mirus doc. dr. Ritai Plančiūnienei (1955 02 11–2023 10 14) šeimą ir artimuosius užjaučia LSMU VA Mikrobiologijos ir virusologijos instituto darbuotojai.

Skaudžią netekties valandą dėl mylimo tėvelio mirties nuoširdžiai užjaučiame Neurologijos skyriaus vyresn. slaugytoją - slaugos administratorę Daivą Alionienę.

Slaugos koordinavimo tarnybos kolektyvas,
vyresn. slaugytojai - slaugos administratoriai, slaugos vadovai

IN MEMORIAM

Slaugytojai Julijai Paulauskaitei
(1956 04 25–2023 10 12)

Su giliu liūdesiu prisimename buvusią ilgametę Kauno klinikų darbuotoją – Galvos smegenų chirurgijos skyriaus vyresniąją slaugytoją - slaugos administratorę Juliją Paulauskaitę, kuri didžiąją savo gyvenimo dalį atidavė Neurochirurgijos klinikos pacientų slaugai.

Čia būta mano lūpų ir akių.
Čia mano rankų klaidžiota. Po žodžiais ir po tylo gyventa. Atminties gyva žievė priaugau aš prie jūsų. Norėsit nusiplėšt – labai skaudės. Atėjus lapų išėjimo metui, tą vakarą, kada manęs nebus, brangieji mano, kaip aš jus mylėsiu!
(Just. Marcinkevičius)

Slaugos koordinavimo tarnybos kolektyvas,
vyresn. slaugytojai - slaugos administratoriai, slaugos vadovai

KONKURSAS LSMU DOKTORANTŲ ATLIEKAMIEMS MOKSLINIAMS TYRIMAMS REMTI

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (toliau – LSMU) Mokslo fondo valdyba, vadovaudamasi LSMU mokslinės veiklos reglamentu, skelbia konkursą Universiteto doktorantų atliekamiems moksliniams tyrimams remti (planuojama skirti iki 2,9 tūkst. eurų doktoranto projektui). Konkursui pateikiamas doktoranto prašymas ir jame nurodyti priedai (prašymo formą rasite Mokslo fondo tinklalapyje <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/mokslo-projektu-finansavimo-priemones/lsmu-mokslo-fondas/>). Doktoranto ir jo vadovo pasirašytas prašymas su priedais (popierinė versija) pateikiamas LSMU Mokslo centrui 106 kab. (A. Mickevičiaus g. 7) **iki 2023 m. lapkričio 17 d. 15 val.** Taip pat skaitmeninė prašymo su priedais versija (turi būti pavadinta taip: *studijuojami metai (I–IV)_pavardė.pdf*) siunčiama el. paštu mokslocentras@lsmu.lt **iki 2023 m. lapkričio 17 d. 15 val.** Telefonas pasiteirauti: 8 37 327277.

SVARBU. Visi doktorantai, padavę prašymus remti jų mokslinį tyrimą, turės dalyvauti LSMU Mokslo fondo valdybos posėdyje ir pristatyti savo projektą (kiekvieno doktoranto projektui pristatyti bus skirtos 5 minutės). Pristatymo struktūra – projekto pavadinimas; poreikis; metodas (-ai); projekto išlaidų pagrindimas; idėjos konkurencingumas (ką tyrimo rezultatai duos mokslui). El. paštu informuosime, kada ir kur vyks LSMU Mokslo fondo valdybos posėdis.

LSMU Mokslo fondo valdyba

**2023
Spalio
20**
9:00 – 17:00

Konferencija „Farmacija ir estetinė medicina: lūkesčiai, iššūkiai ir naujienos“